

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Lagere School te MERKSEM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 116186
Instelling Vrije Lagere School
Directeur Magda Beck
Adres Terlindenhofstraat 206 - 2170 MERKSEM
Telefoon 03-645.97.96
Fax 03-644.88.15
E-mail Ls@virgomaria.be
Website www.virgomaria.be

Bestuur van de instelling VZW KOR Merksem
Adres Noorderlaan 108 - 2030 ANTWERPEN 3

Scholengemeenschap JOVIGROJO
Adres Stella Marisstraat 3 - 2170 MERKSEM
CLB Vrij CLB De Wissel
Adres Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 12/05/2014 - 13/05/2014 - 15/05/2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 15-05-2014
Datum bespreking verslag met de instelling 10-06-2014

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Eric VAN LAERE
Teamleden Marc BOONE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Lager onderwijs: Frans	8
3.1.1.2 Lager onderwijs: muzische vorming.....	10
3.1.1.3 Lager onderwijs: lichamelijke opvoeding.....	13
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	15
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	16
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	17
4.1 Onderwijsaanbod	17
4.2 Leerbegeleiding	18
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	26
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De lagere school van het Virgo Maria-instituut ligt samen met de vrije kleuterschool op een uitgestrekte parkcampus in het centrum van Merksem. Beide autonome scholen profileren zich als 'de school in 't groen', waarmee ze enerzijds hun mogelijkheden voor sport- en spelactiviteiten en voor natuurexploratie willen vooropstellen en anderzijds hun geïntegreerde samenwerking. De schoolt rekruteert haar leerlingen vooral uit de ruime buurt. Het aandeel kinderen met een lage sociaal-economische status of anderstalige context is niet groot maar licht stijgend.

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de lagere school de eindtermen voor Frans, muzische vorming en lichamelijke opvoeding in voldoende mate bereikt.

Het leergebied **Frans** voldoet omdat het erkenningsonderzoek uitwijst dat de school in de lijn van de leerplanvernieuwing doelgerichte en sterke aandacht heeft voor actieve werkvormen en mondelinge interactie. Zij behaalt goede resultaten op de toetsen die aansluiten bij haar onderwijsleerpakket. De leerkrachten streven naar een goede doorgaande lijn met het vervolgonderwijs.

Muzische opvoeding voldoet eveneens. De leerkrachten gaan bij hun planning van muzische activiteiten uit van de leerplandoelstellingen voor hun leerjaar. Ze bewaken jaarlijks de volledigheid van hun aanbod en ze inventariseren hun gevarieerd aanbod binnen de verschillende deelgebieden van de muzische vorming. Het domein 'media' wordt niet echt intentioneel aangepakt en het team dient voor een aantal werkvormen nog meer te reflecteren over graduele opbouw en doorgaande lijn. In hun didactische praktijk integreren de leerkrachten de fundamentele krachtlijnen en de visie van het leerplan. Het team ontwierp een schooleigen evaluatie- en rapporteringsinstrument en heeft daarin oog voor evenwicht in de verschillende domeinen van het leergebied en voor een kindbetrokken evaluatie bij muzische activiteiten. De frequentie van deze brede evaluatie en rapportering is evenwel nog te laag.

De gymleerkrachten slagen er voldoende in om met de leerlingen alle eindtermen voor het leergebied **lichamelijke opvoeding** aantoonbaar te bereiken. Ze leveren waardevolle inspanningen om een gevarieerd en doelgericht aanbod uit te bouwen vanuit een bewegingsgezinde schoolvisie. De planningsdocumenten en het schooleigen leerlingenrapport zijn een voorbeeld van goede praktijk wat doelgerichtheid betreft en afstemming op het actuele leerplan.

Tijdens de doorlichting onderzocht de inspectie ook de kwaliteit van twee processen die het onderwijs positief kunnen beïnvloeden. Het betreft het onderwijsaanbod in het geheel binnen de school en de leerbegeleiding van de leerlingen.

De school heeft een pedagogisch project uitgewerkt, waarin ze de totale en integrale vorming van de kinderen en hun talentontwikkeling voorop stelt. De schoolvisie is gericht op kwaliteitsonderwijs, waarbij de eindtermen van de Vlaamse Gemeenschap richtinggevend zijn. De leerplannen van het Vlaamse Verbond van het Katholiek Basisonderwijs (VVKBaO) zijn het referentiekader voor het **onderwijsaanbod**, dat door de leerkrachten behoorlijk *doelgericht* wordt uitgewerkt. Ze baseren zich hiervoor op actuele onderwijsleerpakketen, didactische bronnen en op eigen plannen. De leergebiedoverstijgende eindtermen leren leren en ICT missen een doelgerichte en planmatig uitgewerkte integratie in het onderwijsaanbod. De zorg voor de leergebiedoverstijgende eindtermen voor sociale vaardigheden in de schoolpraktijk is opvallend.

Het frequent collegiaal overleg en schoolinterne werkgroepen dragen bij tot de *ondersteuning* en dynamische ontwikkeling van het onderwijsaanbod. Het team beschikt over instrumenten om de *doeltreffendheid* ervan te onderzoeken. Ze wendt die nog niet sterk aan om kritisch te reflecteren over de effectiviteit van de didactische aanpak, van de gestelde prioriteiten of van schooleigen accenten in het onderwijsaanbod.

Het team heeft een behoorlijk *doelgerichte* en *breed ondersteunende leerbegeleiding* uitgebouwd, die leidt tot een *doeltreffende* zorgwerking. De school heeft haar visie op leerbegeleiding vertaald in een ruime omkadering. De zorgcoördinator stuurt de zorgwerking aan. Ze legt de nodige contacten en organiseert het overleg. De klasleerkrachten zijn verantwoordelijk voor de eerstelijnszorg. Zorgleerkrachten staan in voor kind- en leerkrachtgerichte ondersteuning. Volgens het zorgteam is er een nauwe samenwerking met het centrum voor leerlingbegeleiding (CLB). De besluiten van het zorgoverleg en het multidisciplinair overleg (MDO), observaties van de leerlingen, resultaten van leerlingvolgtoetsen en acties vinden we terug in het digitaal zorgplatform. De school heeft een zorgzame opvang en aandacht voor kinderen met een geringe sociaal-economische status (SES). Overlegmomenten binnen de scholengemeenschap bieden de zorgcoördinator de kans om van collega's te leren en schooloverstijgend mee te werken bij het aanmaken van zorgmaterialen. De orthotheek van de school is hiervan onder meer een sterk renderend resultaat.

Het **algemeen beleid** van de school wordt gedragen door een vorig schooljaar aangestelde directeur die in haar groeiend *leiderschap* vooral accenten wil leggen op het welbevinden van de leerkrachten en de leerlingen en op de algemene goede werking van de school met sterke leerlingenresultaten. Zij stelt zich vooralsnog verkennend op, maar wil met open oog en oor collegiaal, behulpzaam, stimulerend maar ook leidinggevend optreden in het team. Via klascontacten en gesprekken tracht zij zicht te houden op wat er in de klassen gebeurt. Er is een nauwe samenwerking en frequent overleg tussen de directeurs van de lagere – en de kleuterschool op de campus.

De school voorziet met het oog op een goede *besluitvorming* in voldoende overlegmomenten binnen planmatige structuren: personeelsvergaderingen, zorgoverleg, werkgroepen,... . Ze be vraagt op een eerder bescheiden manier de tevredenheid bij de verschillende participanten. Outputanalyse is nog geen echt volwaardige component van het *kwaliteitsdenken* op school.

Gezien de instroom van overwegend autochtone kinderen leeft de behoefte voor een expliciete schoolvisie ten aanzien van het *talenbeleid* niet meteen. De school wil zich op een wijzigende populatie voorbereiden. Zo werd een bevraging in verband met het talenbeleid georganiseerd en zijn er initiatieven om over instructietaal te beschikken voor anderstalige instromers.

De inspectie besluit haar onderzoeken met **een gunstig advies voor verdere erkenning**. Dit advies heeft betrekking op de onderwijsdoelstellingen van de onderzochte leergebieden, op de aspecten bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne evenals op de overige erkenningsvoorwaarden. De inspectie vertrouwt erop dat het team de positieve elementen uit dit verslag toekomstgericht weet te verankeren en dat werk wordt gemaakt van de aanbevelingen. Ze wenst het schoolteam daarbij alle succes.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Lager onderwijs - Leergebieden

- Frans
- muzische vorming
- lichamelijke opvoeding

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Curriculum

- Onderwijsaanbod

Onderwijs - Begeleiding

- Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Lager onderwijs: Frans

Voldoet

De school bereikt in voldoende mate de eindtermen voor het leergebied Frans. Er is in de lijn van de leerplanvernieuwing doelgerichte en sterke aandacht voor actieve werkvormen en mondelinge interactie. Zij behaalt goede resultaten op de toetsen die aansluiten bij haar onderwijsleerpakket. Door het gebruik van het Europees Referentiekader krijgen de leerlingen een beeld van hun groeiende taalcompetenties en kunnen ze hiermee een doorgaande lijn opzetten met het vervolgonderwijs.

Curriculum

Onderwijsaanbod

Referentiekader

Planning

Evenwichtig en volledig

Samenhang

Brede harmonische vorming

Actief leren

Om de leerplandoelen voor het leergebied Frans te bereiken hanteren de leraren consequent een onderwijsleerpakket dat aansluit bij het vernieuwde leerplan.

Met het oog op de volledigheid van hun onderwijsaanbod voor het leergebied Frans, streven de leerkrachten ernaar om de jaarplanning van het onderwijsleerpakket integraal te volgen. De verschillende leerdomeinen luisteren, spreken, lezen en schrijven komen voldoende evenwichtig aan bod. Er is ruime aandacht voor de mondelinge interactie.

In hun dagplanningen verwijzen ze naar de doelen bij het lesaanbod in hun handleiding. Leerkrachtafhankelijk richten ze zich daarbij ook op de afbakening van die doelen die relevant zijn voor de specifieke activiteit met de eigen klasgroep.

De lessen Frans verlopen op een interactieve manier waarbij de communicatieve vaardigheden binnen het leergebied Frans geoefend kunnen worden.

Om de taalgevoeligheid en de motivatie voor vreemde talen te bevorderen, komen kinderen - onder meer in de extra-murosactiviteiten - in contact met bijvoorbeeld een anderstalig lied of tekst of met lettertekens uit andere talen. De aandacht hiervoor is er eveneens in de aanvangsklassen.

Materieel beheer

Uitrusting

Ontwikkelingsmaterialen

Leermiddelen

De school beschikt over voldoende leermiddelen om de leerplandoelen voor Frans te bereiken. Aan de klaswand is er visuele ondersteuning door woordkaarten met kleurencode. Een vertaalwoordenboek is aanwezig. In een aantal klassen beschikken leerkrachten over een smartboard dat de verkenning van woordbeelden en eenvoudige communicatie kan ondersteunen. De integratie van ICT om aan de leerlingen extra oefenkansen te bieden is in hoofdzaak gebaseerd op de CD-rom bij het onderwijsleerpakket. Het gebruik hiervan is eerder leerkrachtafhankelijk.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De evaluatie van de vorderingen van de leerlingen voor Frans is voldoende breed en doelgericht. De leraren gebruiken hiervoor in hoofdzaak de periodieke toetsen uit het onderwijsleerpakket. Er is ook aandacht voor evaluatiemomenten over de mondelinge vaardigheden van de leerlingen en vormen van dialoog.
Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Interne en externe</i> <i>communicatie</i>	In het digitaal leerlingvolgsysteem is het leergebied Frans niet expliciet opgenomen. Individuele bedenkingen of appreciaties over leerlingenresultaten binnen het leergebied worden er desgevallend wel in bijgehouden. Tot welke specifieke acties of bijsturing deze bedenkingen leiden is niet duidelijk.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	Het puntenrapport biedt een overzicht van de resultaten die de leerlingen behaalden op de vrij frequente evaluaties. Uit het rapport blijkt ook de aandacht voor de vernieuwende accenten op de mondelinge communicatie. Desgevallend noteren leerkrachten ook nog aanvullende bedenkingen of appreciaties, wat de communicatieve waarde van de rapportering zowel naar de leerlingen als naar hun ouders verhoogt.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	Het team hanteert binnen het leergebied Frans het Europees referentiekader. Met dit ERK krijgen leerlingen een beeld van hun groeiende taalcompetenties en kunnen ze hiermee een doorgaande lijn opzetten met het vervolgonderwijs. De instroom van de leerlingen zorgt ervoor dat de vijfde en zesde leerjaren een eerder heterogene groep voor het leergebied Frans vormen. De didactische aanpak om hierbij efficiënt en effectief te differentiëren berust in hoofdzaak op het professioneel aanvoelen van de leerkrachten. Ze hanteren hierbij de gedifferentieerde inhoud en werkvormen voorzien in het onderwijsleerpakket. Desgevallend worden aangepaste opdrachten, materialen (woordkaarten bijvoorbeeld) of sticordi-maatregelen voorzien voor kinderen met problemen.
Kwaliteitszorg	Door het volgen van nascholing bij de implementatie van de leerplanvernieuwing voor Frans zijn de leerkrachten vertrouwd met actuele doelen en eindtermen voor het leergebied. Ook het interne overleg draagt bij tot de deskundigheid van de leerkrachten. Het team toont zich bezorgd om de kwaliteit van het onderwijsaanbod voor het leergebied Frans. De school nam reeds deel aan initiatieven die de afstemming tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs voor dit leergebied bevorderen.

3.1.1.2 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Het team bereikt de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. Bij hun planning van muzische activiteiten gaan de leerkrachten uit van de leerplandoelstellingen voor hun leerjaar. Ze bewaken jaarlijks de volledigheid van hun aanbod en ze inventariseren hun gevarieerd aanbod binnen de verschillende deelgebieden van de muzische vorming. Ze geven deze inventarisatie aan elkaar door wat hun zorg voor de doorgaande lijn toont. In hun didactische praktijk integreren de leerkrachten de fundamentele krachtlijnen en de visie van het leerplan. Het team ontwierp een schooleigen evaluatie- en rapporteringsinstrument en heeft daarin oog voor evenwicht in de verschillende domeinen van het leergebied en voor een kindbetrokken evaluatie bij muzische activiteiten.

Curriculum	Het team neemt duidelijk het leerplan als referentiekader voor de muzische
Onderwijsaanbod	vorming. Alle leerkrachten bewaken jaarlijks de volledigheid van hun aanbod aan
<i>Referentiekader</i>	de hand van een instrument dat de leerplandoelen voor hun leerjaar bevat.
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	De leerkrachten beschikken over een jaarplan en inventaris met een aanbod van
<i>Samenhang</i>	activiteiten voor de verschillende domeinen van het leergebied, behalve media.
<i>Brede harmonische vorming</i>	Daaruit blijkt hun zorg voor een vrij evenwichtig aanbod van de muzische
<i>Actief leren</i>	domeinen. In deze inventaris noteren ze vooralsnog niet de concrete muzische
	werkvorm die bij de genoemde activiteiten aan bod komt. Op die manier heeft
	het team nog geen duidelijk zicht over de variatie, de frequentie en de opbouw
	binnen een aantal muzische werkvormen.

De muzische activiteiten houden doorgaans verband met het klas- en schoolleven en met actuele evenementen die kinderen beroeren. De meeste leerkrachten doen waardevolle inspanningen om - conform het leerplan - meerdere muzische domeinen te integreren in eenzelfde muzische activiteit wat hun aandacht voor horizontale samenhang in het aanbod illustreert. Ze pogen in de muzische activiteiten ook samenhang te vinden met leerinhouden uit andere leergebieden, in het bijzonder wereldoriëntatie en Nederlands wat de brede harmonische vorming van de leerlingen ten goede komt.

Er is, voor wat betreft muzische vorming, gelijkgerichtheid in de dagplanningen van de leerkrachten. De meeste leerkrachten verwijzen hierin naar de omvangrijke doelenlijst of naar een activiteitenfiche. Op die manier is deze dagplanning eerder een summier overzicht dan een degelijk werkdocument waarin voor elke les ook het dominant na te streven doel opgenomen is. Dit schaadt enigszins de concrete doelgerichte werking.

Naast de planningsdocumenten beschikken de leerkrachten over een map waarin voor de meeste muzische activiteiten in hun klas een meer concrete werkfiche voorhanden is. Voor hun aanbod putten ze ook uit diverse bronnenboeken die geënt zijn op de leerplannen.

Het team beschikt voor muzische vorming niet over een schooleigen groeilijn die de graduele opbouw of de verticale samenhang van een aantal muzische vaardigheden en attitudes aangeeft. Daardoor missen de leerkrachten een helder beeld van de leerweg van de kinderen in hun muzische ontwikkeling.

In hun didactische praktijk integreren de leerkrachten de fundamentele krachtlijnen en de visie van het leerplan. Het muzisch proces, waarbij beschouwen en creëren voorop staan, biedt in verschillen klassen kansen tot actief, creatief en probleemoplossend leren van de leerlingen. Daarbij hebben de leerkrachten zowel oog voor het product als voor het proces.

Wat het domein beeld betreft, zijn er vooral twee- en in mindere mate driedimensionale realisaties. Over het algemeen is er voldoende variatie in materialen en technieken. Leerlingen krijgen ook de kans om natuur- en kosteloos materiaal te gebruiken. Het werken met verf komt in een aantal klassen nog eerder beperkt aan bod.

Het is nog geen echte didactische verworvenheid dat de kinderen tijdens een activiteit keuze hebben uit een (beperkt) aanbod van technieken of formaten zodat ze in hun realisaties een onbevangen kinderlijke expressie, creativiteit of een persoonlijke smaak kunnen weergeven.

Muziek krijgt doorgaans een brede invulling. Verschillende aspecten komen aan bod: van muziek beluisteren over actief musiceren, bewegen op en praten over muziek. Er is ook soms aandacht voor ademhaling en stemvorming.

In de lessen muzische vorming komen activiteiten, waarbij leerlingen drama en muzisch taalgebruik ervaren, exploreren, en ontwerpen in het aanbod voor. Drama en muzische taalgebruik zijn daarnaast ook vaak geïntegreerd in een ander leergebied, zoals godsdienst, Nederlands of wereldoriëntatie.

Activiteiten waarbij leerlingen intens genieten van beweging en improviserend reageren op elkaars bewegingen hebben een plaats in het muzisch aanbod. Beweging is verder aan de orde tijdens de lessen lichamelijke opvoeding en bij bewegingstussendoortjes.

Media is vooral gericht op ICT-vaardigheden. Het muzische gebruik van multimedia is bescheiden en geïntegreerd in andere leergebieden. In de planningsdocumenten voor muzische vorming is het domein media als dusdanig niet expliciet opgenomen.

Om zeker in elk leerjaar alle muzische domeinen aan bod te laten komen, organiseert het team in een viertal periodes klasdoorbrekende activiteiten met een doorschuifstelsel. In die muzische weken maken de leerlingen telkens kennis met een drietal muzische deelgebieden. Deze activiteiten worden doelgericht en materieel degelijk voorbereid.

De school zet interessante initiatieven op om de culturele bewustwording en de esthetische ontwikkeling van de leerlingen te bevorderen. Zo organiseert ze museumbezoek, en wonen leerlingen toneel- film- en muziekvoorstellingen bij. De school organiseert periodiek een schoolfeest, waarbij verschillende muzische domeinen ruime kansen krijgen.

De leerkrachten geven het beeldende leerlingenwerk een bescheiden decoratieve functie in de klas en in de school. Toch toont de school zich niet opvallend als een muzische school.

In navolging van de Vlaamse Overheid die talentontwikkeling promoot, creëert de school soms mogelijkheden om de muzische talenten van de leerlingen meer tot hun recht te laten komen. Dat is hoofdzakelijk het geval bij schoolprojecten of een musical.

Onderwijsorganisatie

*Onderwijstijd
Klasmanagement*

De school programmeert een nipt voldoende aantal lestijden muzische vorming per week. De dagplanningen van de leerkrachten maken niet geheel duidelijk of deze onderwijstijd voor muzische vorming in alle klassen ook wekelijks op een effectieve manier wordt aangewend.
Een aantal leerkrachten verwijzen in dit verband ook naar muzische activiteiten in andere leergebieden, in tussendoortjes of hoekenwerk.

De leerkrachten integreren in hun didactische aanpak van muzische vorming en in hun klasmanagement ruime kansen tot actief leren.

In de muzische activiteiten wordt de klasschikking doorgaans afgestemd op de activiteiten, zodat ook coöperatieve werkvormen mogelijk worden.

Materieel beheer

Uitrusting

*Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen*

Het team geeft aan over de nodige onderwijsleermiddelen en materialen te beschikken om de muzische doelen te realiseren. Ook voor media is materiaal beschikbaar. Vooral het functionele gebruik van het digitale bord ook bij muzische activiteiten springt hierbij in het oog.

Toch kan het team op termijn het materiaal op schoolniveau nog toegankelijker ordenen en/of inventariseren (klei, timmermateriaal,...).

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

Het team heeft een schooleigen evaluatie-instrument ontworpen en dit voor de verschillende deelgebieden, behalve media. Bij deze formele evaluatie stellen de leerkrachten per leerjaar binnen elk deelgebied een beperkt aantal doelen voorop. Zowel de leerling als de leerkracht spreekt zich hierbij evaluatief uit bij middel van smileys.

In vrijwel alle klassen worden muzische activiteiten afgesloten met een waarderingsgesprek of een zelfevaluatiemoment door de leerlingen. Er is ook ruimte voor gerichte feedback tijdens de activiteiten.

Sommige creatieve realisaties en optredens vinden ook een plaats op de schoolwebsite. In een van de klassen bundelen de kinderen muzische werkjes en ideeën in een eigen jaarbundel. De portfoliopedagogiek is hier niet veraf.

Naast occasionele observatiegegevens beschikt de school in haar leerlingvolgsysteem over weinig gegevens in verband met de muzische vaardigheden van leerlingen.

Rapporteringspraktijk

*Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie*

De rapporteringspraktijk biedt een neerslag van de evaluatiepraktijk. Alhoewel het schooleigen ontworpen rapport kansen biedt om over de muzische ontwikkeling van de kinderen breed te rapporteren, is het toch een te summier instrument. Elk deelgebied komt slechts eenmaal per jaar voor.

Om een gedifferentieerd beeld en degelijke communicatie te bieden over het muzische leerproces van de leerlingen heeft het team per periode nood aan een rapportering over verschillende deelgebieden met telkens wisselende doelen.

Begeleiding	De beeldvorming over de muzische ontwikkeling van de leerlingen beperkt zich tot eventuele opvallende houdingen of talenten. Leerkrachten hebben vanuit het overgangsgesprek en vanuit schoolprojecten een zicht op specifieke muzische talenten van leerlingen.
Leerbegeleiding	
<i>Beeldvorming</i>	
<i>Zorg</i>	

Voor de leerkrachten is het nog niet vanzelfsprekend om binnen muzische activiteiten te differentiëren. Het is nog niet de gewoonte dat leerlingen op basis van eigen interesse of aanleg zelf hun expressievorm of materiaal mogen kiezen. Dat gebeurt veeleer occasioneel naar aanleiding van festiviteiten.

Professionalisering	Het team richtte zich naar aanleiding van de vorige doorlichting op professionalisering inzake muzische vorming. De leerkrachten volgden teamgerichte bijscholing over het leerplan: de doelen, de krachtlijnen en de visie. Ze verkenden diverse bronnenboeken. Het team richtte een muzische werkgroep op die de vernieuwing binnen muzische vorming coacht en instrumenten en voorbeelden van goede praktijk aanreikt. Ook het wekelijks parallelklassenoverleg draagt bij tot de professionalisering.
Deskundigheidsbevordering	
<i>Nascholingen</i>	
<i>Interne expertise</i>	

3.1.1.3 Lager onderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

Het team slaagt er in de lagere afdeling voldoende in om met de leerlingen alle eindtermen voor het leergebied lichamelijke opvoeding aantoonbaar ter bereiken. Het team levert voor lichamelijke opvoeding inspanningen om een gevarieerd en doelgericht aanbod uit te bouwen vanuit een bewegingsgezinde schoolvisie. De planningsdocumenten en de schooleigen rapporteringspraktijk zijn een voorbeeld van goede praktijk wat doelgerichtheid betreft en afstemming op het actuele leerplan.

Curriculum	De gymleerkrachten beschikken over een jaarplan per leerjaar voor lichamelijke opvoeding, zwemmen en buitenschoolse activiteiten.
Onderwijsaanbod	Deze planning heeft een sluitende concordantie met het actuele leerplan lichamelijke opvoeding als referentiekader. Dit garandeert een transparant evenwichtig en volledig aanbod en is in dit verband een voorbeeld van goede praktijk.
<i>Referentiekader</i>	De beide leerkrachten hebben sterke aandacht voor de verticale samenhang in hun onderwijsaanbod. Dit blijkt uit de gradueel en doelgericht uitgezette opbouw van verschillende competenties over de leerjaren heen. Ook de leerlijn voor fietsvaardigheid met geregelde fietstest is hiervan een voorbeeld.
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	

De jaarplanning wordt vertaald naar een weekoverzicht en dagplanning die de beoogde doelen en het materiaal vermeldt. Voor de concrete uitwerking van de gymlessen en het zwemmen doen de leermeesters lichamelijke opvoeding een beroep op actuele didactische bronnen en een concrete eigen voorbereiding.

De gymleerkrachten hebben aandacht voor de samenwerking met de klaswerking. Voorbeelden hiervan zijn onder meer aandacht voor links en rechts en kleurenkennis in het eerste leerjaar of het noteren van afstanden en tijden in hogere klassen.

De horizontale samenhang, waarbij binnen een activiteit verschillende componenten van de motorische ontwikkeling elkaar vinden, gebeurt expliciet op basis van de effectieve voorbereiding en de professionaliteit van de leerkrachten.

Naast de gymlestijden en het zwemmen, neemt het team buiten de klasuren nog andere initiatieven om de fitheid en de gezonde levensstijl van de leerlingen te stimuleren zoals onder meer schoolsportdagen en buitenschoolse sportactiviteiten. Hierbij zijn naast de klasleerkrachten ook externe instanties betrokken. De ouders beschikken over de nodige informatie betreffende deze buiten- en naschoolse activiteiten, wat de participatie van de leerlingen verhoogt.

Uit deze schoolpraktijk blijkt ten volle de aandacht van het gehele team voor een brede harmonische vorming binnen het integrale leergebied.

Onderwijsorganisatie

*Onderwijstijd
Klasmanagement*

De school voorziet voldoende lestijden om de eindtermen voor lichamelijke opvoeding met de leerlingen te realiseren. Het zwemmen wordt in een veertiendaagse lestijd georganiseerd in een nabijgelegen zwembad. De aandacht, waar mogelijk, voor verplaatsing erheen binnen het tijdsbestek van een speeltijd toont de zorg voor optimale besteding van de onderwijstijd.

Het klasmanagement getuigt van orde, structuur en oog voor veiligheidsaspecten. Er is gerichte aandacht voor actief gezondheidsbeleid en bewegingsmotivatie.

Materieel beheer

Uitrusting
*Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen*

De school voorziet een voldoende ruime zaal als bewegingsruimte. Voor een aantal materiële aspecten in deze infrastructuur is op korte of middellange termijn nog aanpassing nodig en voorzien.

Uit de materiaalinventaris blijkt dat de gymleerkrachten over een voldoende groot- en kleinmotorisch materiaal beschikken om de leerplandoelen te bereiken. De aanschaf van bijkomend materiaal is gepland. Elk jaar worden de speelkoffers aangevuld.

Het schoolterrein van deze groene school leent zich uitstekend tot spelen en bewegen in de natuur. Het team gebruikt deze opportuniteit effectief.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

De gymleerkrachten evalueren regelmatig de motorische vaardigheden op basis van vooropgestelde doelstellingen. Zij beschikken over eigen werkdocumenten waarin de evaluatie van deelvaardigheden voor elke leerling bondig geschetst wordt in functie van de rapportering.

Bovendien reiken zij diverse aspecten van harde en zachte evaluatie aan: leerlingen die zichzelf en elkaar evalueren, tests, fietsbrevetten, atletiekkarten, zwemdiploma's. De school profileert zich elk jaar als 'sportactieve school'.

Rapporteringspraktijk

*Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie*

De ouders krijgen informatie over de vorderingen voor lichamelijke opvoeding in het bewegingsrapport. Dit rapport is voor wat de motorische competenties betreft gradueel opgesteld en is naar structuur en inhoud afgestemd op het leerplan. Voor wat betreft de persoonsdoelen/attitudes weerspiegelt het rapport geen graduele groeilijn over de leerjaren heen en is afstemming op de eindtermen niet optimaal.

Begeleiding

Leerbegeleiding

*Beeldvorming
Zorg*

De gymleerkrachten reiken voorbeelden aan van differentiatie tijdens de bewegingslessen. Vaak hanteren de leerlingen hierbij kijkwijzers zodat zij hun eigen vaardigheid en die van anderen kunnen inschatten.

Tijdens de zwemlessen differentiëren de leerkrachten naar niveau van de leerlingen in groepen. Hierbij hebben onder meer ook de klasleerkrachten een begeleidende rol. Alle leerlingen kunnen zwemmen aan het einde van het derde leerjaar.

De motorische ontwikkeling wordt meegenomen in de beeldvorming over de leerlingen. De zorgcoördinator heeft een drietal keer per jaar een gesprek met de gymleerkrachten over mogelijke risicoleerlingen: persoonskenmerken of eventuele motorische beperkingen en de opvolging ervan. De gymleerkrachten spelen hierop in door gerichte differentiatie, soms klasdoorbrekend, en vanuit hun professioneel aanvoelen. Vanuit het zorgteam is een verdere specifieke actie op het terrein van de lichamelijke opvoeding voorzien, in het bijzonder voor leerlingen van het eerste leerjaar.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

De gymleerkrachten beschikken over diverse didactische bronboeken en staan open voor bijscholing en pedagogische begeleiding. Er is samenwerking met verschillende scholen in Merksem met de mogelijkheid tot collegiale consultatie en leren van elkaar.

De gymleerkrachten participeren met de klasleerkrachten aan de personeelsvergaderingen, zodat zij wederzijds van elkaars initiatieven geïnformeerd zijn.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het welzijnsbeleid wordt uitgevoerd door een overkoepelende preventiedienst. Om kort op de bal te spelen, volgt de directie en de lokale preventieadviseur aspecten op van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Enige gedoogzaamheid wordt getolereerd omwille van de geplande (ver)nieuwbouw, o.m. de slaapklas D020 die geen rechtstreekse uitgang heeft. Onderstaande aandachtspunten worden weerhouden:

- de loskomende plafondtegels in de gymzaal stevig en duurzaam bevestigen;
- het steunhout van een evenwichtsbalk in de gymzaal verstevigen;
- slijtage wegwerken van enkele (kleine) gymmatten;
- gescheiden omkleedruimten voorzien voor (oudere) leerlingen bij het gymmen.

In een masterplan wordt melding gemaakt van de volgorde waarbij men aan de vermelde aandachtspunten werk zal maken, m.n.

- de trapleuningen beveiligen waar nodig (te laag / slechts aan één zijde voorzien / afstand tussen de spijlen soms te groot voor jonge kinderen);
- schilderen dakgoten (momenteel afbladderende verf op meerdere plaatsen, o.m. aan de ingang van de school);
- nieuwe dakbedekking voorzien waar die aan vervanging toe is;
- nieuwe ramen met isolerende beglazing voorzien in het blok B;
- de overdekte speelruimte uitbreiden, conform het leerlingenaantal;
- oneffenheden op de speelplaats wegwerken (watergeulen).

De opmerkingen in het keuringsverslag van de elektrische installatie zullen lokaal per lokaal weggewerkt worden, evenals de losliggende bekabeling. Een tijdpad is hiervoor niet uitgezet. Uiterste datum vermeld in het keuringsverslag: 12/03/2019;

- in het schooljaar 2014-2015 wordt het sanitair in het A-gebouw gerenoveerd conform de wettelijke voorschriften. De bijhorende riolering zal gescheiden worden.

De school krijgt een gunstig advies voor het materieel welzijnsbeleid dat ze voert. Aan heel wat tekorten werd tegemoet gekomen tijdens de doorlichtingsfase. Andere zijn gepland in de tijd en kaderen in het groter geheel van de nieuwbouw die binnen afzienbare tijd gepland is.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	neen
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	neen
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Onderwijsaanbod

Doelgerichtheid De school heeft een pedagogisch project uitgewerkt, waarin ze de totale en integrale vorming van de kinderen en hun talentontwikkeling voorop stelt en een bijzondere aandacht voor culturele en creatieve ontwikkeling uitspreekt. De schoolvisie is gericht op kwaliteitsonderwijs, waarbij de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de Vlaamse Gemeenschap richtinggevend zijn. In het Virgo Maria-instituut worden, om die eindtermen te bereiken, de leerplannen van het Vlaamse Verbond van het Katholiek Basisonderwijs (VVKBaO) gevolgd.

De school baseert haar onderwijsaanbod in de lagere afdeling vooral op de uitvoering van de onderwijsleerpakketten. Voor de leergebieden Nederlands, wiskunde en Frans ligt de doelgerichtheid van het aanbod besloten in die respectievelijke onderwijsleerpakketten.

Het onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie en muzische vorming wordt door de leerkrachten zelf uitgewerkt. Ze hebben hierbij ook diverse bronnen ter beschikking. Ze hanteren een doelenoverzicht om de volledigheid en de doelgerichtheid van hun aanbod te bewaken.

De afstemming en de graduele opbouw van een aantal aspecten binnen beide leergebieden is nog niet optimaal en vaak eerder intuïtief dan formeel vastgelegd.

Het onderwijsaanbod voor lichamelijke opvoeding is doelgericht en planmatig uitgewerkt met het leerplan voor dit leergebied als referentiekader.

Een doelgerichte en planmatig uitgewerkte integratie van de leergebiedoverstijgende eindtermen leren leren en ICT in het onderwijsaanbod is in aanzet.

De zorg voor de leergebiedoverstijgende eindtermen voor sociale vaardigheden in de schoolpraktijk is opvallend. De rapportering weerspiegelt de aandacht voor de doelgerichtheid ervan. De leerkrachten reiken voorbeelden aan van een geïntegreerde aanpak in diverse leergebieden. Op schoolniveau is de planmatige uitwerking van de integratie van sociale vaardigheden in het onderwijsaanbod behoorlijk in aanzet. Dit zal de doelgerichtheid van sociale vaardigheden zeker nog verhogen.

Ondersteuning Het frequent collegiaal overleg draagt bij tot de ondersteuning van het onderwijsaanbod. De vrij intense parallelwerking binnen de school is hierbij een belangrijke factor. Voor de leergebieden muzische vorming en wereldoriëntatie heeft het team een werkgroep opgericht die de uitwerking van het onderwijsaanbod ondersteunt. De verslaggeving hierover leert dat dit overleg gericht is op implementatie van vernieuwde didactische inzichten.

De digitale dagplanning van de leerkrachten ondersteunt de didactische uitbouw van het onderwijsaanbod in de klaspraktijk. Om de dagelijkse doelgerichte werking adequaat te ondersteunen, mist dit werkdocument voor elke les het dominant na te streven doel.

- Doeltreffendheid** De school beschikt over een aantal instrumenten om de doeltreffendheid van haar onderwijsaanbod te onderzoeken. Toch is de analyse van gegevens die het team hiermee verzamelt nog weinig aantoonbaar gericht op kritisch zelfonderzoek naar de effectiviteit van de didactische aanpak, van de gestelde prioriteiten of van schooleigen accenten in het onderwijsaanbod.
- Ontwikkeling** Het team toont zich gericht op het dynamisch ontwikkelen van het onderwijsaanbod, in het bijzonder voor wat betreft de leergebieden waarin geen onderwijsleerpakket exclusief wordt gevolgd. De teamleden staan open voor vernieuwing, collegiale samenwerking en verdere professionalisering.

4.2 Leerbegeleiding

- Doelgerichtheid** Het continuüm van zorg bepaalt in grote mate de visie, de doelgerichtheid van leerbegeleiding in deze school. Voor het team is het continuüm gevisualiseerd in het leerkrachtenlokaal.

In de lagere school worden in hoofdzaak voor spelling, technisch lezen en rekenvaardigheden genormeerde tests afgenomen en geanalyseerd. De leerkrachten houden toetsresultaten bij en hebben voor deelaspecten van Nederlands en wiskunde enige aandacht voor foutenanalyse. Deze specifieke beeldvorming heeft als gevolg dat ook de leerbegeleiding sterk op deze domeinen inzet.

Een overgangsgesprek bij het begin van het schooljaar biedt leerkrachten zicht op de beginsituatie van de kinderen. Verder bespreken de zorgcoördinator en de klasleerkracht tijdens een klasoverleg de leerlingen. De resultaten van het leerlingvolgsysteem komen hierbij ter sprake.

Het zorgteam vat de leerbegeleiding overwegend vraaggestuurd vanuit de klasleerkrachten op. De zorgcoördinator organiseert elke week een zorgoverleg dat zich richt op de aanmelding en bespreking van leerlingen met specifieke problemen. Hierbij is een concreet uitgewerkte aanmeldingsfiche in gebruik. Leerkrachten krijgen op het zorgoverleg tips of materialen voor een doelgerichte ondersteuning. Of er wordt tot specifieke sticordi-maatregelen of een meer doorgedreven opvolging besloten. De uitgebreide orthotheek in de school is hierbij een belangrijke bron.

De resultaten van observaties en leerlingvolgtoetsen, de zorgaanvragen en de verslagen van het MDO-overleg, de communicatie in verband met de leerbegeleiding en de zorgacties vinden we terug in het digitaal zorgplatform, dat sedert dit schooljaar in gebruik is. Hoe deze beeldvorming leidt naar concrete doelgerichte acties voor bepaalde leerlingen of groepen is aangegeven in het klasagenda van de zorgleerkrachten.

De aandacht voor doelgerichtheid in de leerbegeleiding blijkt eveneens uit de betrokkenheid van de zorgcoördinator bij verschillende werkgroepen in de school onder meer voor sociale vaardigheden en gezondheidsbeleid. Streefdoel is daarbij telkens te komen tot een doorgaande schoollijn.

Ondersteuning Het team investeert terecht een vrij aanzienlijk aantal lestijden in het geheel van de zorgwerking. Naast de zorgcoördinator zijn vier leerkrachten betrokken in het zorgteam. Hun opdracht behelst de klasondersteuning en de uitbouw van de sticordi-maatregelen en aangepast leermateriaal. Ook de aandacht voor snel lerende kinderen en acties naar anderstalige nieuwkomers horen bij hun ondersteunende taak.

De zorgcoördinator coördineert de leerbegeleiding. Zij werkt vooral op school- en leerkrachtniveau. Haar kindgerichte acties situeren zich in hoofdzaak op het terrein van sociaal-emotionele ontwikkeling van individuele leerlingen. Zij verzorgt de contacten met ouders en externe hulpverleners.

In de leerbegeleiding zijn de klasleerkrachten de sleutelfiguren. Zij staan in voor de eerstelijnszorg en krijgen hierbij ondersteuning van de zorgleerkrachten. Bij problemen op schoolniveau zoals pesten stelt het zorgteam acties voor.

Het team zet sterk in op de uitbouw van de eerstelijnszorg. Op basis van het leerlingenwerk en de toetsen willen de leerkrachten in de lagere afdeling differentiërend, preventief en remediërend kort op de bal spelen. Het contractwerk en het werken in meer begeleide groepjes zijn hiervan voorbeelden.

Voor leerlingen die meer aankunnen dan het basisprogramma voorzien ze op basis van de onderwijsleerpakketten in verdiepende oefeningen en opdrachten.

De tweedelijnszorg gaat in hoofdzaak uit naar leerlingen met leerproblemen binnen Nederlands of wiskunde. Voor specifieke leerbegeleiding, hanteert de school een doelgericht zorgaanvraagformulier. Hierin omschrijft de klasleerkracht zo concreet mogelijk de zorgvraag met vermelding van al genomen klasinterventies. Deze duidelijke zorgvraag wordt in een zorgoverleg met de klasleerkracht besproken en leidt tot verdere klasinterne initiatieven of tot specifieke ondersteuning van de leerling of een leerlingengroepje.

De communicatie bij deze tweedelijnszorg verloopt enerzijds informeel en anderzijds en in toenemende mate via notities in het digitaal zorgplatform.

De zorgcoördinator bouwt aan een goed gestructureerde samenwerking met externe hulpverleners. Ze maakte duidelijke afspraken voor een goede samenwerking en voert een goede communicatie met deze ondersteuners. De school geeft aan dat ze een functionele samenwerking met het CLB heeft.

Er is een degelijke communicatie en samenspraak met de ouders van leerlingen die extra worden begeleid.

Doeltreffendheid De leerbegeleiding is behoorlijk doeltreffend. Het team verwijst in dit verband naar de klasresultaten van de leerlingen en naar hun vlotte doorstroom naar het vervolgonderwijs. Het zorgteam houdt de resultaten en analyses van leerlingvolgtoetsen en het verloop van hun interventies zorgvuldig bij en houdt daarover frequent collegiaal overleg.

De reflectie over effecten van de zorgaanpak gebeurt vooral op het niveau van de individuele leerling op het MDO met korte neerslag in het digitaal zorgplatform en in het individuele zorgrapport.

Voor de globale effecten van de leerbegeleiding verwijst het zorgteam naar de klasresultaten van de leerlingen en naar de meestal gunstige evoluties in de resultaten van de leerlingvolgtoetsen.

De school heeft weinig zittenblijvers. Voor een paar leerlingen wordt het leerproces in duidelijke samenspraak met de ouders gefaciliteerd door curriculumdifferentiatie. Deze aanpak kent zijn effect in een vlotte overgang naar het passende vervolgonderwijs.

De reflectie over effecten van de zorgaanpak gebeurt vooral op het niveau van de individuele leerling. Bijsturingen op klasniveau staan minder frequent in de focus. Uit de schooldocumenten en het digitaal zorgplatform blijkt dat het formeel, kritisch reflecteren over het verhogen van de doeltreffendheid van de zorgwerking nog niet echt structureel tot de schoolpraktijk hoort.

Ontwikkeling De school probeert ernstig om te gaan met de verwachtingen die haar ten aanzien van de leerbegeleiding bereiken en staat daarbij open voor verdere ontwikkeling.

De zorgcoördinator kreeg de kans om in te groeien in haar opdracht en volgt een langlopende specifieke opleiding.

De zorgcoördinatoren binnen de scholengemeenschap volgen nieuwe ontwikkelingen in verband met de aanpak van leerbegeleiding onder meer via geregelde overlegmomenten. Dit overlegplatform van de scholengemeenschap biedt de zorgcoördinator de kans om van collega's te leren en om vernieuwingsinitiatieven te introduceren of zorgmaterialen aan te maken of in te voeren. De introductie van het zorgcontinuüm, de aanmaak van sommige onderzoeksinstrumenten en niet in het minst de uitbouw van een orthotheek vonden op dat niveau hun realisatie.

Naar de toekomst ziet het zorgteam verdere ontwikkeling in het nog meer doorgedreven gebruik van het digitaal zorgplatform als communicatie binnen de leerbegeleiding. Ook de uitbouw van een brede kangoeroewerking voor meerbegaafde leerlingen en sterke integratie van leren leren in de klaspraktijk zijn naar verluidt opties voor de toekomst. De implementatie van het komende M-decreet beschouwt het team als een nieuwe uitdaging.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De Virgo Mariaschool bestaat uit een autonome kleuterschool en een autonome lagere school. De beide directies zijn het vorige schooljaar samen aan hun opdracht gestart. Ze waren voorheen geen lid van het schoolteam. Zij voeren elk hun eigen beleid, maar in nauwe samenwerking met elkaar. Zij houden frequent formeel en informeel overleg.

De directeur van de lagere school wil in haar leiderschap – naast de naar verluidt uitgebreide administratieve beslommingen - vooral accenten leggen op het welbevinden van de leerkrachten en de leerlingen en op de algemene goede werking van de school met degelijke leerlingresultaten. Zij stelt zich vooralsnog verkennend op, maar wil met open oog en oor collegiaal, behulpzaam, stimulerend maar ook leidinggevend optreden in het team. Via klascontacten en functioneringsgesprekken tracht zij zicht te houden op wat er in de klassen gebeurt. Zij maakt haar verwachtingen ten aanzien van de leerkrachten stilaan bekend en zij wil er ook over waken dat afspraken opgevolgd worden.

Uit gesprekken met leerkrachten blijkt hun waardering voor het groeiend leiderschap in de school.

Visieontwikkeling De school heeft een uitgeschreven visie over haar onderwijs en opvoeding, afgeleid van de neteigen uitgangspunten. Ze communiceert hierover onder meer via de schoolwebsite.

Het blijft voor de school een uitdaging om haar visie nog verder te vertalen naar concrete prioriteiten met doelgerichte acties en die vast te leggen in een gefaseerd en strategisch ontwikkelingsplan met aandacht voor de rol en verantwoordelijkheid van elk betrokken teamlid.

Besluitvorming De school voorziet in voldoende overlegmomenten binnen planmatige structuren. De personeelsvergaderingen zijn een waardevol platform om opdrachten van de school en noden binnen het team door te praten. Ze krijgen een pedagogisch-didactische invulling en er is ook een praktisch-organisatorische luik. De directie zoekt vooral op de personeelsvergaderingen naar een consensusbesluit voor het nemen van beslissingen.

Leerkrachten hebben heel wat overleg ‘tussendoor’, vooral bij de parallelleerkrachten. Het inhoudelijk overleg tussen opeenvolgende klasgroepen kan nog groeien.

De zorgcoördinator en de zorgleerleerkrachten houden frequent overleg dat zich voornamelijk richt op initiatieven en structuren om de zorgverbreding in de school te realiseren. Soms is dit overleg ook ruimer dan louter ‘zorg’: leren leren, gezondheidsbeleid, Verder zijn er een aantal werkgroepen die naast organisatorische aspecten van het schoolleven ook didactisch inhoudelijke prioriteiten op het spoor zetten en houden. De werkgroepen wereldoriëntatie en muzische vorming zijn voorbeelden in dat verband. Zij willen leerlijnen uittekenen en borgen en de evaluatie binnen deze leergebieden onderzoeken en op schoolniveau uitzetten. Deze werkgroepen - en bij uitbreiding ook andere tijdelijke werkgroepen - kunnen gezien worden als een vorm van breder

gedragen besluitvorming en gedeeld leiderschap.

De school beschikt over een schoolwerkplan dat elk teamlid ter beschikking heeft en waarin voor een aantal leergebieden de uitwerking ervan uitgetekend is. Als instrument om besluitvorming vlot bereikbaar te maken en om vernieuwingen in de klaspraktijk gelijkgericht te verankeren heeft het schoolwerkplan nog groeikansen.

Kwaliteitszorg De school stelt in haar schoolvisie welbevinden en verbondenheid uitdrukkelijk voorop. In het verlengde hiervan investeert ze in een aantal initiatieven die deze krachtlijnen bevragen. Het gaat hier niet om breedskalige tevredenheidsonderzoeken maar om gerichte bevraging in de ouderraad. Voor leerlingen betreft het bevraging in de leerlingenraad, leerlinggesprekken en screening over welbevinden en betrokkenheid. De gegevens die hierbij verzameld werden zijn nog in verwerking. Bevraging van de leerkrachten is eerder partieel en particulier.

De school beschikt over diverse bronnen, zoals resultaten uit schooloverstijgende toetsen, uit het leerlingvolgsysteem en van de leerlingen in vervolgonderwijs. Toch is outputanalyse nog niet echt een volwaardige component van het kwaliteitsdenken op school.

De school houdt een prioriteitenoverzicht bij over de voorbije schooljaren. Daarin werden voorheen duidelijk doelstellingen, een timing en de doelgroep opgenomen. Opvallend is de bondige en minder gestructureerde planning van de recente schoolprioriteiten. Dit kan de doelgerichte aanpak en uitrol ervan toekomstgericht hypothekeren.

De school heeft nog niet echt de cultuur om formeel kritisch te reflecteren over de manier waarop ze haar kwaliteitszorg voert, wat ze met haar initiatieven wil bereiken en hoe ze de analyse uit de verkregen informatie optimaal kan aanwenden in haar permanente bijsturing.

Talenbeleid Gezien de instroom van overwegend autochtone kinderen leeft de behoefte voor een expliciete schoolvisie ten aanzien van het talenbeleid niet meteen. De school wil zich op een wijzigende populatie wel voorbereiden: er werd een bevraging in verband met het talenbeleid georganiseerd en initiatieven worden genomen om over instructietaal te beschikken voor anderstalige instromers. Ze heeft een genuanceerd zicht op de vorderingen van haar leerlingen in verband met lezen en spelling. De vernieuwde visie op het leergebied Frans is door de teamleden gekend. De nieuwe eindtermen in het leergebied Nederlands zijn minder geïntegreerd. Leerkrachten schenken voldoende aandacht aan receptief en productief taalgebruik. De school doet selectieve inspanningen om de kwaliteit van haar talenonderwijs te evalueren. Tot op heden werden weinig professionaliseringsinitiatieven in verband met talenbeleid genomen door individuele leerkrachten.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen(groepen) in kaart brengt. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leraren- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt, sluiten gedeeltelijk aan op de vooropgestelde doelen. Het zorgteam evalueert de effecten van de acties binnen zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid, maar communiceert dit beperkt of niet met het team. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van (alle/sommige/de meeste) teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De manier waarop alle leerkrachten jaarlijks de volledigheid en de variatie van hun aanbod bewaken binnen het leergebied muzische vorming.
- De samenhang van de activiteiten binnen het leergebied muzische vorming en met leerinhouden uit andere leergebieden.
- De doelgerichte en planmatige aanpak van lichamelijke opvoeding.
- De integratie van de fundamentele krachtlijnen en de visie van het leerplannen muzische vorming, lichamelijke opvoeding en Frans in de dagelijkse klaspraktijk.
- De evaluatie- en rapporteringspraktijk in lichamelijke opvoeding.
- De sterke aandacht voor de communicatieve vaardigheden als actueel accent in de leerplanvernieuwing in Frans.
- De aandacht voor zelfevaluatie door de leerlingen binnen het leergebied muzische vorming.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het frequent collegiaal overleg dat bijdraagt bij tot de ondersteuning van het onderwijsaanbod.
- De doelgerichtheid en de ondersteuning van de leerbegeleiding
- De coördinatie van de leerbegeleiding door de zorgcoördinator.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het toegankelijk, stimulerend en groeiend leiderschap.
- De schoolwerkgroepen die didactisch inhoudelijke prioriteiten op het spoor zetten en houden.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de inventaris van de muzische activiteiten de concrete muzische werkvorm opnemen die bij elke genoemde activiteit aan bod komt, om op die manier als team een duidelijk zicht te hebben over de variatie, de frequentie en de opbouw binnen een aantal muzische werkvormen.
- Het domein media volwaardig integreren.
- In de rapporten voor muzische opvoeding per periode alle deelgebieden aan bod te laten komen en in elke periode ook rapporteren over wisselende doelen om op die manier een gedifferentieerd beeld van de vordering van de leerlingen te bieden.
- Binnen het leergebied lichamelijke opvoeding de attitudes concreter uitwerken en de rapportering daarover sterker afstemmen op het leerplan.
- Investeren in de uitstraling van de school als muzische school.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De dagdagelijkse doelgerichte werking adequaat ondersteunen door de dagplanning als een echt werkdocument te hanteren dat voor elke les ook het dominant na te streven doel vooropstelt.
- Leren leren en ICT expliciet afstemmen op de eindtermen en deze geïntegreerd en intentioneel nastreven.
- Afspraken voor graduele opbouw binnen wereldoriëntatie formaliseren.
- De analyse van gegevens die het team hiermee verzamelt aantoonbaar richten op kritisch zelfonderzoek naar de effectiviteit van de didactische aanpak, van de gestelde prioriteiten of van schooleigen accenten in het onderwijsaanbod.
- Het formeel, kritisch reflecteren over het verhogen van de doeltreffendheid van de zorgwerking structureel in de leerbegeleiding voorzien.

Wat betreft het algemeen beleid

- De schoolvisie nog verder te vertalen naar concrete prioriteiten met doelgerichte acties en die vastleggen in een gefaseerd en strategisch ontwikkelingsplan met aandacht voor de timing, de rol en verantwoordelijkheid van elk betrokken teamlid.
- Outputanalyse hanteren als een volwaardige component van het kwaliteitsdenken op school.
- Het schoolwerkplan nog sterker uitbouwen als een instrument om concrete didactische schoolafspraken en leerlijnen te verankeren.
- In het team reflecteren over de manier waarop de school adequaat haar kwaliteit kan bevragen, bewaken en in het spoor van onderwijsvernieuwing kan verhogen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het lager onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Eric VAN LAERE de inspecteur-verslaggever	Magda Beck de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	